

P o s u d e k   o p o n e n t a

Téma diplomové práce: Chyby českých žáků ve výslovnosti německých číslovek a výslovnost číslovek v učebnicích německého jazyka

Autor: Rudolf Salvetr, Pedagogická fakulta UK Praha, katedra germanistiky

Vedoucí práce: PhDr. Pavla Nečasová, Ph.D.

Oponentka: PaedDr. Dagmar Švermová

Předložená diplomová práce autora Rudolfa Salvetra se zabývá oblastí fonologie a fonetiky, soustřeďuje se na předpokládané chyby, které se vyskytují u českých mluvčích při výslovnosti číslovek. Autor si stanovuje určitou hypotézu a snaží se na základě ověření této hypotézu potvrdit, či vyvrátit. Ověřování - analýzu nahrávek - provádí na vzorku respondentů, 16 žáků Gymnázia Jaroslava Vrchlického v Klatovech. Rudolf Salvetr se věnuje i analýze nejčastěji používaných učebnic pro tuto věkovou kategorii žáků z hlediska uvádění fonetických jevů, včetně jevů sledovaných, tj. prezentaci, nácviku a upevňování výslovnosti číslovek. Praktickým přínosem diplomové práce je návrh vlastních cvičení pro zlepšení dané situace ve školách.

V části teoretické je uveden přehled typických chyb, kterých se dopouštějí čeští mluvčí v oblasti fonetické, resp. při realizaci zvukové stránky jazyka. Pokud autor vychází v definování osvojování si výslovnosti němčiny českými účastníky, uvádí jako východisko jedinou práci Marie Marouškové (Maroušková, M., Schmidt, M.: Jak správně vyslovovat němčinu - uvedena v bibliografii). Zde bych chtěla upozornit autora na další teoretické práce Prof. Marouškové, které se zabývají problematikou výslovnosti u českých žáků, kde autorka definuje celkem 12 výslovnostních jevů, kde mohou u českých účastníků učení vznikat problémy. Dává i návody, jak předcházet obtížím/chybám v oblasti výslovnosti a soustřeďuje pozornost zejména na ty jevy, u kterých vzhledem k velké podobnosti s češtinou mohou žáci nejčastěji chybovat (Rudolf Salvetr uvádí příklad realizace německých diftongů graficky vyjádřených jako: ai, ei, eu, au). Nejsm si jista, zda byla v práci M. Marouškové uvedena jako obtížný výslovnostní jev také dvojhlaska: au, která se vyskytuje rovněž v češtině např. u cizích slov „auto“, „autor“... a kvalita výslovnosti v češtině a němčině se nijak významně neliší (viz str. 9 diplomové práce). Nejedná se náhodou o dvojhlasku vyjádřenou graficky jako „äu“?

Autor se dále zabývá rozdělením číslovek (vychází z práce Helbig, G., Buscha, J.: Deutsche Grammatik - práce není uvedena v bibliografii). Toto rozdělení posloužilo autorovi jako východisko pro další zkoumání. Uvádí např., jaké obtíže mohou nastat při výslovnosti základních číslovek atd., a uvádí některé typické příklady a jejich realizaci podle standardní výslovnostní normy.

Další část diplomové práce je věnována analýze zvukových nahrávek výslovnosti žáků klatovského gymnázia. Ověřování se zúčastnila skupina 8 dívek a 8 chlapců ve věku 13 let, kteří s němčinou začínají a nebyli na studijním pobytu v německy mluvící zemi. Autor popisuje zevrubně experiment, prezentuje analýzu nahrávek, resp. výsledky experimentu a konfrontuje je se svojí hypotézou. V subkapitole 1.8.5 „Fehler in der Aussprache - Zusammenfassung“ shrnuje autor diplomové práce výsledky a sumarizuje vzniklé výslovnostní problémy, které rozděluje do čtyř skupin: od výslovnostních problémů vyskytujících se téměř u všech žáků až po jevy, které jsou vyslovovány správně. V tabulce na str. 54 je uvedena v procentech frekvence jevů, ve kterých se objevily výslovnostní problémy (rozptyl je od 80% do 6,3%). Zajímavé je zjištění, že, např. kdy je pro Čechy za „velmi“

problematickou považovaná výslovnost, se vyskytuje nad očekávání dobrý index, tj. 21,6% (dvojhlasiky graficky vyjádřené jako: „ai/ei, eu“).

Kapitola 2 se zabývá analýzou učebnicových souborů pro výuku němčiny české i německé provenience se zaměřením na prezentaci výslovnostních jevů, jejich nácvik a automatizaci (podrobena analýze bylo celkem 11 titulů). Autor stanovuje 6 kritérií, na základě kterých přistupuje k rozboru a srovnání jednotlivých výukových materiálů. Fonetickým jevům se věnuje z učebnic českých autorů nejvíce soubor „Německy od Adama“, speciálně výslovnosti číslovek se věnuje učebnicový soubor „Tangram“. Většina sledovaných titulů je podrobena v tomto směru poměrně razantní kritice. Některé tituly nesplnily v podstatě základní kritéria formulovaná autorem, 4 tituly nesplnily ani jedno kritérium.

V poslední kapitole navrhuje diplomant některá cvičení na posílení správné výslovnosti u číslovek. Typologii cvičení přebírá převážně od německých autorů, přičemž uvádí některá vlastní doplnění, či modifikace.

Diplomovou práci Rudolfa Salvetra lze považovat za celkově přínosnou. Získávání správných výslovnostních návyků v počáteční výuce němčiny je důležité a bohužel není vždy v běžné vyučovací praxi tento požadavek dostatečně doceněn a tato diplomová práce by mohla inspirovat autory výukových materiálů pro počáteční výuku k tomu, aby výcviku výslovnosti věnovali zvýšenou pozornost.

Po **formální a jazykové stránce** lze k předložené diplomové práci mít některé výhrady: drobné jazykové chyby v německém textu, na str. 2 je uveden nesprávně údaj o zařazení práce, neúplně zpracovaná bibliografie.

Diplomová práce svým rozsahem odpovídá požadavkům (94 stran), je psána německy, obsahuje český i německý závěr, seznam primární i sekundární literatury (do seznamu sekundární literatury by bylo třeba doplnit některé další tituly pojednávající o konfrontaci českého a německého systému výslovnosti). Práce není doplněna přílohami (přílohou by mohla být např. ukázka nahrávky).

Závěrem: Diplomant prokázal schopnost pracovat s odbornou literaturou, přinesl některá zajímavá zjištění a prezentoval i vlastní návrhy cvičení sloužící k nácviku obtížných fonetických jevů, zejména na výslovnost číslovek.

Diplomovou práci Rudolfa Salvetra doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 1.5.2011

Dr. Dagmar Švermová